

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VII. Utrùm, & quomodò Mystrium Trinitatis sit supra lumen
naturale ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

una, & eadem essentia in specie; & sic Essentia divina, quia est communicabilis eadem numero pluribus Personis, Personarum unam, & eandem numero Essentiam habent. Patet in anima rationali, quæ quia distinguitur realiter à diversis partibus materia eadem numero omnibus illis communicatur.

173. Obijcies tertio: Duo contradictoria realia, & physica non possunt esse simul vera; sed in Trinitate reperiuntur duo contradictoria simul vera; siquidem verum est Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum esse tres res realiter propter tres Personalitates, & non esse tres res realiter propter eandem essentiam: Item verum est Patrem communicari Filio realiter, & non communicari realiter Paternitatem, quæ est idem realiter cum Natura; esse autem duo contradictoria simul vera est contra rationem naturalem; ergo &c.

174. Respondeo majorem esse veram, ubi contradictoria affirmantur de eodem, quod tam actu, & formaliter, quam virtute, & æquipollenter est idem: at verò non ita, quando ob suam infinitatem est æquipollenter diversum: Personarum autem Divinarum sunt idem in natura, & diversæ in Personis, quæ cum à natura virtute, & æquipollenter distinguantur, idem in Personis sunt tres res, & non sunt tres res in natura. Similiter in Patre natura communicatur realiter, & non ita realiter communicatur Paternitas, quia Paternitas, & Natura modo eminentiori distinguuntur.

175. Obijcies quarto: quia evidens est, formam syllogisticam concludere in omni materia; sed non ita concludit in Trinitate; ergo mysterium Trinitatis videtur esse contra rationem naturalem. Probatur minor, primò in Syllogismo expositorio, quia in divinis non concludit: *Hæc Essentia divina est Pater: hæc Essentia divina est Filius; ergo Pater est Filius.* Secundò, in syllogismo in *Darii* non valet: *Omnis Essentia divina est Pater: Filius est Essentia divina; ergo Filius est Pater.* Tertiò etiam non valet: *Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt alius, & alius, & alius; sed Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus sunt Deus; ergo sunt alius, & alius, & alius Deus.* Quarto similiter non valet: *Deus est Pater Christi; Trinitas non est Pater Christi; ergo Trinitas non est Deus; ergo &c.*

176. Respondeo primò cum *P. Vasq. d. 123. n. 6.* formam syllogisticam non fundari in illo principio: *Quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se;* sed in illo alio dici de omni, & dici de nullo. Non placet, nam illud principium dici de omni, ut bene ostendit *P. Arriaga d. 43. sect. 2.* reducit ad illud: *quæ sunt eadem in uno tertio, &c.* nam idem quod dicitur de aliquo dicitur de omni sub illo contento, quia ea, quæ sub illo continentur, sunt in illo aliquo modo idem, & semper in omni forma syllogistica, sive syllogismo formaliter constituto, debent duo extrema uniri in eodem medio termino, tanquam in uno tertio.

177. Respondeo secundò cum aliis, formam syllogisticam non habere locum in divinis. Non placent, quia aliqui non haberemus formam arguendi contra hæreticos, quod est absurdum; & posset dici, mysteria divina esse contra rationem naturalem; siquidem essent contra formam syllogisticam, quæ evidenter, & secundum rationem naturalem aliquid concluditur.

178. Respondeo tertio, formam syllogisticam etiam in mysterio Trinitatis habere locum juxta capacitatem subiecti, si ibi rectè applicetur: Ad primam tamen probationem minoris dicimus, illum syllogismum non esse expositivum, nam licet essentia

divina sit singularis, est tamen pluribus communicabilis: at verò in syllogismo expositorio, prout alibi diximus, medius terminus debet esse, non solum singularis, sed etiam incommunicabilis. Unde similiter non valet: *Aliquis homo est Socrates; aliquis homo est Plato; ergo Socrates est Plato:* quia terminus *aliquis homo*, licet sit singularis, est tamen communicabilis, licet vagè, & indeterminatè. In divinis autem valeret sic: *Hæc Persona est Pater; hæc Persona est generans; ergo Pater est generans.*

Ad secundam dicimus inprimis, illum syllogismum non esse constitutum in *darii*, quia ejus major non est universalis. Secundò non esse expositivum juxta proximè dicta. Tertiò non valere, tum quia ejus terminus singularis notatur signo universalis *omnis*: tum etiam quia mutatur terminorum suppositio, nam in majori *Essentia divina* sumitur pro natura determinata ad Personam Patris, quam non includit ut est in Filio; & in minori sumitur pro natura determinata ad Personam Filii, quam non includit ut est in Patre.

Ad tertiam dicimus, illum syllogismum non valere, quia mutatur suppositio, nam in majori terminus *alius, & alius, & alius* supponit pro diversitate Personarum; in minori terminus *Deus* supponit pro identitate naturæ; & in conclusione terminus *alius* infert diversitatem naturæ. Ad quartam idem dicimus, nam in majori terminus *Deus* supponit pro natura determinata ad Personam Patris; & in consequenti supponit pro naturâ sumptâ in tota latitudine, prout subsistit in tribus Personis, nullam determinando. Aliæ similes propositiones videri possunt apud Doctores supra citatos n. 138. præsertim apud *P. Ruiz, P. Alarcon, & P. Arriaga*. in quibus semper advertendum est ad modum distribuendi, & applicandi medium terminum; plerumque enim non valent, quia mutatur suppositio.

SECTIO VII.

Utrum, & quomodo Mysterium Trinitatis sit supra lumen naturale?

ACTENUS ostendimus, Mysterium Trinitatis non esse contra lumen naturale; nunc an, & quomodo sit supra illud, dicemus. Advertes tamen, lumen naturale posse dupliciter considerari: Primò, præcisâ revelatione naturæ indebitâ: Secundò suppositâ, & factâ revelatione, quâ præmissâ firmatus intellectus aliquas rationes scrutatur, aut evidentes, aut probabiles alicujus mysterii revelati. Hoc posito.

Difficultas 1. Utrum Mysterium Trinitatis, præcisâ revelatione, possit lumine naturali cognosci? Dico 1. Mysterium Trinitatis, præcisâ revelatione, non potest lumine naturali cognosci evidenter quoad quid est? Est certa apud omnes Doctores Catholicos. Ita *P. Soar. lib. 1. cap. 11. n. 5. cum D. Thom. 1. p. q. 32. a. 1. P. Vasq. 1. p. d. 113. cap. 1. P. Becanus de Trinit. cap. 3. q. 3. P. Granad. tract. 6. d. 1. sect. 1. P. Vasq. 1. p. d. 133. cap. 2. P. Tanner. d. 4. q. 1. dub. 2. n. 3. P. Arrub. d. 115. cap. 2. P. Præposit. 1. p. q. 27. dub. 2. P. Valent. 1. p. d. 2. q. 6. pun. 1. P. Alarcon. 1. p. tr. 5. d. 1. cap. 3. num. 7. P. Arriaga d. 43. sect. 4. P. Compton. tom. 1. d. 51. sect. 1.*

sect. 1. n. 1. P. Rhodex. tom. 1. d. 6. q. 1. sect. 2. §. 16 & alii. Probatur primò ex illo Matt. 11. ibi: *Nemo novit Filium, nisi Pater, neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare.* Et Matt. 16. *Caro, & sanguis non revelavit tibi.* Et Joan. 10. *Deum nemo vidit unquam.* Et Proverb. 30. *Quod est nomen ejus, & quod nomen Filii, si nosti?* Ubi D. Hieron. *De Dei Patris, inquit, & Filii nomine dicit, cujus mysterium secularis sapientia scire non potest, quamvis unum esse Deum. intelligere potest; ex quibus docemur, hoc mysterium solâ revelatione cognosci; ergo &c.*

183. Confirmatur primò, quia Sancti Patres censent, generationem Verbi Divini esse supra omnem caput, etiam Angelorum, ut patet ex D. Ambr. lib. 1. de Fidecap. 5. *Mihi impossibile est, ait, generationis (nempe Filii Dei) nosse secretum. Vox silet, mens deficit, non tantum mea, sed etiam Angelorum: supra Potestates, supra Angelos, supra Cherubim, supra Seraphim, supra omnem sensum est; ergo &c.* Secundo, quia mysterium Incarnationis non potest probari rationibus naturalibus, etiam quod sit possibile, ideo enim illud vocat absconditum D. Paulus 1. Cor. 2. ibi: *Loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est. quam nemo Principum hujus sæculi cognovit; sed mysterium Trinitatis non est minus sublime, quàm sit Incarnationis mysterium ergo &c.*

184. Probatur secundo ratione, quia cognitio quidditativa hujus mysterii, ut talis esset, deberet attingere clarè, & distinctè quidditatem, sive Essentiam Dei in hoc mysterio; siquidem quærentes quid est rei? quærimus illius definitionem, ut notavit P. Recupit. lib. 2. q. 4. n. 2. definitio autem est conceptus distinctus rei definitæ; sed in via non possumus efformare conceptum distinctum, sive distinctè repræsentantem hujus mysterii quidditatem, seclusâ revelatione; siquidem non possumus sic attingere, quod Personæ sint tantum tres, nec plures, nec pauciores; quod communicent in eadem numero natura; quod prima ab alia non procedat; secunda procedat à prima; tertia procedat à prima, & secunda; quod secunda procedat per veram generationem, non ita verò tertia, quæ omnia sunt de quidditate hujus mysterii, & lumen naturale intellectus excedunt; ergo &c.

185. Dices: Intellectus creatus potest naturaliter attingere Essentiam Dei singularissimam, quatenus potest naturali lumine demonstrare, Deum esse unum in essentia, prout alibi diximus; sed in Mysterio Trinitatis est unus Deus in essentia; ergo intellectus creatus naturali lumine attingit hoc mysterium quoad quid est. Respondeo negando consequentiam: nam cognitio attingens aliquid essentiale objecti non dicitur illius quidditativa, sed quidditatis, sic enim cognitio animalis dicitur cognitio quidditatis, non autem quidditativa hominis: licet igitur intellectus creatus possit attingere naturaliter essentiam Dei singularissimam, talis cognitio solum dicitur quidditatis, non autem quidditativa mysterii; siquidem non attingit totam essentiam mysterii, prout diximus. Accedit dato, quod essentia esset tota essentia mysterii, adhuc talis cognitio non esset illius quidditativa, cum adhuc non esset clara, & distincta, quod ad cognitionem quidditativam requiritur, prout patet ex proximè dictis.

186. Dico 2. Intellectus creatus non potest naturaliter cognoscere hoc mysterium quoad an est evidenter, seclusâ revelatione. Ita Doctores citati. Probatur primò ex iisdem Scripturæ testimoniis.

Secundo, quia cognitio creata evidens debet esse; aut immediatè ex propriis terminis; aut mediatè, idque aut à priori per causam; aut à posteriori per effectum; sed Mysterium Trinitatis nullo ex his modis potest evidenter cognosci ab intellectu creato lumine naturali, etiam quoad an est; ergo &c. Probatur minor, quia cum termini in hoc mysterio sint valdè reconditi, non potest ex terminis immediatè cognosci: & cum nulla detur causa hujus mysterii, non potest per illam mediatè cognosci à priori: similiter cum nullus detur effectus proprius Trinitatis; siquidem omnes creaturæ ita sunt ab Omnipotentia, ut eodem modo essent ab illa, etiam si per impossibile non esset Trinitas; non potest per effectum à posteriori cognosci; ergo cum nullum sit medium creatum respectu hujus Mysterii, non potest evidenter cognosci ab intellectu creato naturaliter, neque quoad an est.

Difficultas 2. Utrum lumine naturali dari possit de hoc mysterio assensus, sive cognitio saltem probabilis? Negativè. Ita P. Soar. cit. num. 10. P. Vasq. P. Granad. P. Preposit. & alii. Probatur primò, quia ex pluribus locis Scripturæ, & Sanctorum Patrum apud Doctores citatos, constat hoc mysterium esse naturaliter investigabile; sed id non potest intelligi de sola cognitione evidenti; siquidem quæ probabiliter cognoscimus non sunt absolute supra cognitionem, & investigationem naturalem; sic enim multa naturalia, & creata cognoscimus, imò plerumque non nisi probabiliter; ergo loquuntur de cognitione naturali, etiam probabilis; consequenterque mysterium Trinitatis, neque prout sic potest naturaliter cognosci.

Probatur secundo, quia nullum datur medium sufficiens ad talem assensum probabilem, etiam cum formidine præstandum, neque à priori, neque à posteriori, ut diximus; ergo &c. Confirmatur, quia licet talis mysterii apprehensio aliqua occurrat, statim etiam occurrit illud principium: *quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se*, quod naturaliter videtur destruere omnem assensum etiam probabilem in contrarium; ergo &c.

Argues 1. Philosophi antiqui, ut Plato, & alii apud P. Soar. cit. n. 12. cognoverunt mysterium Trinitatis; & tamen fuerunt lumine supernaturali, & omni revelatione destituti; ergo &c. Respondeo Philosophos antiquos, qualemcumque habuerint Trinitatis notitiam, illam hausisse, tum ex sacris Libris: tum ex aliqua traditione ab Adamo: tum ex Sybillis, quibus Deus illud mysterium, sicut & alia revelavit; ac proinde id ortū habuisse ex aliqua revelatione, saltem remotè. Addo, eos Philosophos, ut optimè notat P. Soar. non rectè, & sine errore sensisse de hoc mysterio; siquidem aut inæquales dicebant Personas, aut diversitatem naturæ apponebant.

Argues 2. In homine est imago Trinitatis juxta illud Gen. 1. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram*; sed imago naturaliter cognita est medium cognoscendi illud, cujus est imago; ergo &c. Respondeo hominem esse quidem, & dici imaginem Trinitatis, valdè tamen obscuram & imperfectam, quatenus ut creatura rationalis participat vim intelligendi, & amandi, quæ eum in Deo communis sit toti Trinitati, pertinet ad unitatem Dei in essentia, non autem ad diversitatem Personarum; sicque homo non potest esse medium ad cognitionem mysterii Trinitatis.

Argues 3. Plures videntur posse assignari rationes, quæ licet non evidenter, saltem probabiliter suadeant, possibilitatem hujus Mysterii; sic enim

enim naturaliter cognoscimus, Deum esse Omnipotentem; ad Omnipotentiam autem spectat producere terminum ejusdem perfectionis secum; ergo &c. Resp. negando antecedens, ad cujus probationem dicimus, licet cognoscamus Deum esse Omnipotentem, statim nobis occurri, non pertinere ad illam producere terminum ejusdem perfectionis cum Deo; alioqui produceretur alius Deus, quod repugnat lumini naturali.

192. Argues 4. Naturaliter cognoscimus, Deum esse intelligentem, & amantem: Similiter cognoscimus naturaliter, intelligere, & velle esse actiones, quæ important principia, & terminos realiter distinctos; ergo naturaliter fit cognoscibile esse in Deo Verbum, & amorem productum; non accidentalem; ergo substantialem, & ejusdem naturæ cum principio. Respondeo esse intelligentem, & amantem, aut naturali lumine cognosci in Deo esse per essentiam, & non importare actionem, & terminum distinctum propter immutabilitatem: aut si importet, non esse terminum substantialem; aut si talis sit, non esse æqualem, & multò minùs ejusdem individuae Naturæ, quæ omnia sunt contra Mysterium Trinitatis.

193. Argues 5. Naturaliter cognoscimus quiddam perfectionis est in creaturis, debere dari in Deo, seclusis imperfectionibus; sed esse fecundam, & generare sibi similem est perfectio creaturæ cum imperfectione multiplicatis in natura; ergo naturaliter cognoscimus esse in Deo illam perfectionem sine hac imperfectione. Respondeo licet cognoscamus naturaliter, quod in Deo sit omnis perfectio simpliciter, sive omnis perfectio creaturæ, seclusis imperfectionibus, multa tamen esse in creaturis, quæ ex suo conceptu non possunt exuere imperfectionem, ut esse corporeum, & similia; & hujus generis esse statim occurrit illud esse fecundum, & generare sibi simile; siquidem hoc non potest naturaliter intelligi sine diversitate in natura, quod destruit Mysterium Trinitatis.

194. Argues 6. Naturali lumine cognoscimus, bonum esse communicativum sui; sed etiam sic cognoscimus, Deum esse infinitum bonum; ergo etiam sic cognoscemus se infinite communicare; non ad extra producendo creaturas; ergo ad intra producendo personam infinitam, cum Essentia produci nequeat. Respondeo negando minorem probationis; Deus enim infinite se communicat ad extra: tum quia creaturas potest magis, ac magis in infinitum producere: tum etiam quia illas deducit, & extrahit per creationem ex nihilo, quod postulat potentiam infinitam.

195. Argues 7. Producere actu est perfectio; sed cognoscimus, Deum non producere actu ab æterno ad extra; ergo naturaliter possumus cognoscere produxisse ab æterno ad intra Personam divinam, ne dicamus fuisse ab æterno absque illa perfectione producendi, & generandi. Respondeo communicare se per productionem actualem non esse perfectionem boni; siquidem productio actualis, cum absolute loquendo, saltem in creatis, identificetur cum termino producto, & non cum producente, nullam dicit perfectionem in ipso producente. Unde ratio naturalis quando intelligeret, Deum non producere ab æterno, non intelligeret, eum carere aliqua perfectione: imò cum non intelligeret productionem, & generationem absque diversitate, & multiplicatione naturæ productæ, diceret non posse aliquid divinum produci, & generari.

196. Argues 8. Sine consortio non est perfecta felicitas; sed Deus est perfectissime beatus; ergo ne-

cessario debet habere societatem, & consortium Personarum. Respondeo intellectum potius assentiri, bonum infinitum non indigere consortio alterius ad sui felicitatem, quam habere consortium Personarum: tum quia jam non esset bonum infinitum, cum non esset sibi sufficiens: tum quia consortium personarum videretur destruere singularitatem, & unitatem Dei: tum etiam quia si adstrueret consortium personarum, eadem suspicio, ne adstrueret etiam multiplicatam naturæ, quæ destruit Mysterium Trinitatis. Unde argumentum solum potest locum habere in creatis ob suam limitationem.

Argues 9. Philosophi naturaliter cognoscunt, animam rationalem esse totam simul in pluribus partibus materiæ realiter distinctis; ergo inde saltem probabiliter possunt cognoscere, non repugnare, eandem naturam esse totam in pluribus Personis realiter distinctis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia bene intelligitur quomodo anima rationalis possit tota correspondere pluribus partibus materiæ realiter distinctis, à quibus ipsa etiam realiter distinguitur; ex hoc enim non sequitur, aliqua inter se realiter distincta esse idem in uno tertio indistincto: at verò non intelligitur quomodo eadem indivisibilis natura sit idem realiter cum Personis, quæ realiter non sunt idem inter se, in quo consistit Mysterium Trinitatis.

Argues 10. Naturaliter cognoscimus, hoc Mysterium non posse demonstrari impossibile; siquidem cum sit verum in se, verum autem non contradicat vero, non potest impossibile demonstrari; ergo naturaliter cognoscimus posse demonstrari possibile; siquidem inter possibile, & impossibile, cum sint contradictoria, non datur medium. Respondeo negando antecedens; cum enim ante revelationem non cognoscamus hoc Mysterium, non implicat, quod judicemus, licet falsò, posse illud demonstrari impossibile; imò ratio naturalis ita judicabit, quatenus intellectus, dum experitur in creatis non posse stare unitatem naturæ cum pluralitate personarum, sibi relicta judicabit id esse in Deo impossibile; siquidem niteretur in illo principio: *Quæ sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se*; quod verum experitur in creatis.

Advertes tamen, tale Mysterium non posse quidem impossibile demonstrari, si loquamur de demonstratione rigorosa, quæ debet esse vera, ut probat argumentum; ex hoc tamen non bene inferitur posse demonstrari possibile; nam licet possibile, & impossibile sint contradictoria, quorum unum sequitur necessario ex negatione alterius; tamen non posse demonstrari impossibile, & posse demonstrari possibile, non sunt contradictoria, quia non cadunt supra idem prædicatum, quod erat necessarium, ut essent contradictoria, sicque non sequitur unum ex negatione alterius; neque ex eo, quod non possimus demonstrare impossibile hoc Mysterium sequitur, posse illud demonstrare possibile; siquidem cum desinat utrumque media sufficientia, neutrum potest demonstrari. Unde quando D. Thom. hic docet, posse nos cognoscere, & defendere, hoc Mysterium non esse impossibile, loquitur, posita revelatione, quæ supposita, etiam hæretici naturaliter cognoscunt Trinitatem.

Argues 11. Ex eo, quod actus liberi dicant perfectionem, illos naturaliter cognoscimus in Deo, semotà imperfectione mutationis, & distinctionis, quæ

quæ reperitur in actibus liberis creatis; sed communicatio naturæ est perfectio; ergo illam naturaliter cognoscemus, in Deo, semota imperfectione multiplicationis, & distinctionis naturæ, quæ reperitur in creatis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia ratio naturalis cogit admittere in Deo libertatē, ne dicamus, Deum necessariō operari; & cum naturali etiam ratione constet, Deum esse immutabilem, & simplicissimum, idē sine imperfectione mutationis, & distinctionis naturaliter ei concedimus actus liberos: at verō ut Deo concedamus communicationem naturæ pluribus realiter distinctis sine ejus divisione, & multiplicitate, nulla ratio naturalis cogit, imō contrarium videtur ex creaturis probari, ut patet ex dictis.

201. Argues 12. *Mysterium Trinitatis potest apprehendi, dubitando, an sit probabile; siquidem impossibilia sæpè apprehendimus, de quibus disputamus; sicque à fortiori poterimus apprehendere possibilia, quale est hoc mysterium, imō de facto datur; ergo positā hujusmodi apprehensione possumus per illam mysterium Trinitatis attingere.* Respondeo primō cum *P. Soar. cit. n. 11.* seclūsā omni revelatione, non posse talem apprehensionem in cor hominis ascendere; siquidem nullum est objectum naturale, quod illam, aut mediātē, aut immediātē possit excitare, sicut potest nos excitare ad aliqua etiam impossibilia apprehendenda. Respondeo secundo, dato antecedente (neque enim procedit quæstio de cognitione apprehensiva, sed judicativa,) negando consequentiam; nam licet intellectus apprehenderet hoc mysterium, dubitando, an esset possibile, statim etiam appareret impossibile, ut constat ex dictis propter illud principium: *quæ sunt eadem in uno tertio, &c.* sicque aut unam tantum Personam, sicut unam naturam, aut diversas naturas, sicut Personas judicaret.

202. Argues 13. *Multa entia supernaturalia possumus, saltem probabiliter cognoscere lumine naturali; ergo etiam sic poterimus cognoscere hoc mysterium, licet sit supernaturale.* Respondeo dato antecedente, de quo jam alibi; negando consequentiam; diversa ratio est, quia hoc mysterium non est supra cognitionem, etiam probabilem luminis naturalis, ex eo præcisè, quod sit supernaturale, sed ex eo, quod tantæ sit excellentiæ, ut nullum habeat principium in natura suæ cognoscibilitatis, imō potiùs in contrarium maximæ sint difficultates naturaliter cognoscibiles: at verō aliqua entia supernaturalia possunt habere principia suæ cognitionis probabilis, & eas difficultates ex opposito non inducunt ex suo conceptu.

203. Difficultas 3. *Utrum saltem ex aliquo auxilio gratiæ ordinis naturalis possit haberi assensus evidens, aut saltem probabilis hujus mysterii Trinitatis? Negativè.* Ita *P. Soar. P. Vazq. P. Ruiz. P. Martinon.* & alii supra citati. Probatur primō ex illo 1. Cor. 2. 11. ibi: *Quæ Dei sunt, nemo cognovit, nisi Spiritus Dei,* ubi illuminatio Spiritus Sancti, quæ semper est gratia supernaturalis requiritur ad hujusmodi cognitionem; ergo &c.

204. Probatur secundo, quia posito hujusmodi auxilio ordinis naturalis, aut Deus concurreret ad talem cognitionem cum intellectu creato ei infundendo speciem sui propriam: aut ei proponendo aliquod medium naturale, ex quo eliceret talem cognitionem: Non primum, nulla enim datur species naturalis, & debita alicui intellectui naturali de mysterio Trinitatis, cum sit objectum supernaturale: Non secundum; tale enim medium debebat

esse aliquis effectus; nullus autem datur effectus proprius Trinitatis; siquidem Deus ut Unus, & non ut Trinus operatur *ad extra*; ergo &c.

Oppositum tenent *Scot. in 2. dist. 3. q. 9. & in 4. dist. 49. q. 11. Major in 2. dist. 3. q. 5. conclus. 5. & q. 3. prolog. Bassol. q. 1. prolog. a. 2. Ocham. q. 1. prolog. a. 5. concl. 2. 3. & 4.* & alii asserentes posse Angelo infundi species proportionatas ejus virtuti naturali intelligendi, & inservientes ad actum merè naturalem hujus mysterii, quæ quidem species solum erunt supernaturales, quatenus à Deo sunt infusæ, naturales tamen, quia ad eliciendum actum ordinis naturalis inservirent. Quoad cognitionem mediatam per alias species evidentem de hoc mysterio videntur etiam tenere *Henricus, Cajet. & Durand.* Quoad cognitionem verò probabilem, supposito auxilio ordinis naturalis, affirmat *P. Alarcon. tract. 5. d. 1. cap. 3. num. 10.* pro omnibus:

Obijcies 1. *In tali cognitione per hujusmodi speciem à Deo infusam nulla apparet repugnantia; ergo &c.* Respondeo negando antecedens: talis enim species esset, & non esset supernaturalis: esset utpotè supra exigentiam totius naturæ, seu intellectus naturalis: non esset, tum quia ita supponitur: tum quia inserviret virtuti naturali intellectus naturaliter operantis; hæc autem implicant.

Obijcies 2. *Idē non posset, prout sic attingi mysterium Trinitatis, quia cum sit objectum supernaturale, non potest de illo dari species naturalis; sed hæc potest dari de objecto supernaturali, ut patet in specie memorativa relicta ab actu supernaturali; ergo &c.* Respondeo primō cum aliquibus, actum supernaturalem nullam relinquere speciem memorativam, quod probant exemplo Visionis beatæ. Non placent, quia eadem est ratio de actibus naturalibus, atque de supernaturalibus; sed illi relinquunt species sui memorativas; ergo etiam isti. Neque obstat exemplum Visionis Beatæ; siquidem hæc, cum de se sit perpetua, & indelebilis, non curat relinquere speciem sui vicariam, & memorativam.

Respondeo secundo negando absolute minorem, & ejus probationem; species enim memorativa actus supernaturalis est etiam supernaturalis, ut tenent *P. Soar. P. Arrub. P. Turrian. P. Alarcon. & P. Tellez d. 70. sect. 5. num. 14.* Nec obstat, quod hæreticus recordetur actus fidei præteriti; siquidem talis recordatio provenit ab spectu memorativæ naturali relicta ab actu fidei, non supernaturali, sed naturali, qui simul cum supernaturali elicitur, ut multi docent.

Obijcies 3. *Trinitas non est magis supernaturalis, quàm Deus; sed Deus potest evidenter cognosci per alias species; ergo etiam Trinitas.* Respondeo primō, argumentum, si valeret, etiam probare, posse Trinitatem cognosci sine auxilio gratiæ ordinis naturalis; siquidem sic cognoscitur Deus, & ejus Omnipotētia, quod tamen repugnat. Respondeo secundo negando majorem: nam in ratione objecti magis supernaturalis est Trinitas, quàm Deus; siquidem ad cognoscendum Deum dantur media, nempe effectus naturales; non ita verō ad cognoscendam Trinitatem, ut diximus.

Instabis: *Omnipotentia, & Providentia divina possunt cognosci per effectus; sed illæ connectuntur essentialiter cum Trinitate; ergo hæc ex auxilio gratiæ ordinis naturalis poterit evidenter cognosci.* Respondeo negando consequentiam; neque enim sufficit illa connexio, ut cognita Omnipotentia

potentiâ, naturaliter possit cognosci Trinitas evidenter; siquidem illa connexio est identica, & materialis, non autem formalis; & cognitio illa Omnipotentia est naturalis, & imperfecta, & quoad an est, neque est illi adæquata in ratione objecti.

211. Objicies 4. Ex D. Athan. *Orat. 2. & 3. contr. Arianos*, ubi docet, Philosophos fuisse inexcusabiles, qui nullam cognitionem huius Mysterii voluerunt admittere; sed non ita fuissent inexcusabiles, si saltem probabiliter non potuissent illud attingere; ergo &c. Respondeo Philosophos dici inexcusabiles, aut quia noluerunt admittere cognitionem Trinitatis ab Scripturis, vel traditione inculcatam: aut quia si facerent, quod in se erat, Deus illos circa tale Mysterium illustraret, ut illud agnoscerent: quo sensu sunt etiam inexcusabiles quoad alia fidei mysteria.

212. Objicies 5. Rationes, & similitudines supra adductæ, si ex auxilio speciali ordinis naturalis perfecte penetrarentur, videntur sufficere ad inducendum, saltem Angelum ad assensum probabilem huius Mysterii; ergo &c. Respondeo negando antecedens; rationes enim, & similitudines non inducunt ad cognitionem Trinitatis absque errore ex quocumque auxilio speciali ordinis naturalis; siquidem nunquam potest vincere illam difficultatem illius principii: *Quæ sunt eadem in uno tertio, &c.* Ex dictis.

213. Colliges primò, quæ hætenus dicta sunt, procedere tam de intellectu humano, quàm Angelico; siquidem etiam Angelus non potest divina cognoscere naturaliter, nisi per effectus naturales; hi autem solum ostendunt Deum ut unum, non verò ut Trinum in Personis. Secundò præcedentem doctrinam præscindere ab eo, quod sit possibilis substantia creata supernaturalis intellectiva, de quâ jam alibi in Metaphysica; nam si hæc admitatur possibilis, (quod nos cum probabiliori sententia negavimus in *Met. tract. 2. d. 5. sect. 12. à num. 425.*) jam ejus lumen intellectuale non erit naturale, sed supernaturale, respectu cuius aliquod medium supernaturale, nempe actus fidei, aut Visio Beata poterit esse medium ad cognitionem huius Mysterii.

SECTIO VIII.

Virum, supposità revelatione Divinâ, possit naturali lumine cognosci Mysterium Trinitatis?

214. DVERTES primò, hanc revelationem dupliciter fieri posse, aut obscure, prout fit in via; aut evidenter, prout fit in Patria. De hac posteriori nulla est quæstio; siquidem certum est in Patria revelari hoc Mysterium Beatis revelatione clarâ, & evidenti, nempe per manifestam visionem, quâ videtur Deus, sicuti est. De revelatione autem viæ obscurâ, & inevidenti procedit quæstio.

215. Advertes secundò, non procedere quæstionem de cognitione fundatâ in revelatione divinâ absque discursu, qui sit ratio assentiendi objecto revelato; talis enim cognitio est fides supernaturalis: non etiam procedere de cognitione habita ex discursu, in quo ponitur aliqua propositio revelata; talis enim cognitio est assensus Theologicus: sed solum procedere de cognitione merè naturali, quæ

tamen supponat revelationem divinam, non ut causam, sed ut removens impedita ad hoc, ut intellectus possit invenire rationes naturales, quibus hoc Mysterium evidenter, aut saltem probabiliter demonstretur. His positis.

Difficultas 1. Utrum, suppositâ revelatione Divinâ, possit intellectus creatus naturaliter demonstrare cognitione evidenti Mysterium Trinitatis? Negative. Ita P. Soar. *hic lib. 1. cap. 12. num. 8. P. Vasq. d. 133. cap. 2. P. Valent. hic q. 6. punct. 1. P. Molin. Caiet. Bannez. Zunel. D. Bonav. in 1. diu. 3. art. 1. q. 4. Scot. quodlib. 14. Durand. q. 3. prolog. quos citat, & sequitur P. Granad. tract. 6. sect. 1. P. Arrub. d. 115. cap. 2. num. 7. P. Tanner. d. 4. quæ. dub. 2. num. 3. P. Arriaga d. 43. sect. 4. P. Becan. P. Ruiz d. 43. sect. 2. P. Alarcon. tract. 5. d. 1. cap. 4. n. 2. & alii. Probatur primò, quia seclusâ revelatione, non potest naturaliter demonstrari evidenter hoc Mysterium; siquidem nulla res naturalis ex se habet proportionem, & connexionem necessariam cum illo, ut patet ex dictis; sed revelatio illam non confert; ergo etiam, posita revelatione, non potest de illo dari demonstratio evidens naturalis.*

Probatur secundò, quia talis evidentia, aut considerari potest in eo, qui habet fidem; aut in illo, qui eam non habet, neque credit: Non primum; siquidem fides, cum sit inevidens, non inducit evidentiam in objectum, quod de se illum non habet: Non secundum, & quidem à fortiori alioqui non posset evidentia refragari, & prius assentiretur, quàm crederet; neque in eo necessaria esset pia affectio, quod est falsum; ergo &c.

Oppositum tenent Raymund. Lullus, de quo latè P. Granad. cit. Durand. in 1. dist. 2. q. 4. Richard. de S. Victor. lib. 1. de Trinit. cap. 4. & lib. 3. cap. 5. & lib. 9. cap. 1. Henricus quodlib. 8. q. 14. & quodlib. 12. q. 2. apud P. Soar. cit. pro quibus: Objicies 1. Mysterium Trinitatis non potest demonstrari impossibile, cum sit verum; verum autem non potest esse evidenter falsum; ergo potest demonstrari possibile: tum quia inter possibile, & impossibile non datur medium: tum etiam, quia ex negativa de prædicato finito, qualis est hæc: *Mysterium Trinitatis non potest demonstrari impossibile*; rectè sequitur affirmativa de prædicato infinito, qualis est hæc: *ergo potest demonstrari non impossibile*; non impossibile autem, & possibile idem sunt; ergo &c.

Respondeo concessio antecedente, negando consequentiam, & ad primam ejus probationem dicimus, inter possibile, & impossibile secundum se non dari medium; dari tamen quoad cognitionem; potest enim intellectus ex defectu mediorum negativè se habere non cognoscendo evidenter ejus possibilitatem, aut impossibilitatem. Ad secundam neganda est sequela; ergo potest demonstrari non impossibile; sequitur enim hæc: *ergo potest non demonstrari impossibile*, quæ est vera; siquidem negatio debet afficere totum prædicatum, nempe demonstrari impossibile.

Objicies 2. ex doctrina Raymundi Lullii intenditis probare evidenter, suppositâ fide, esse in Deo pluralitatem Personarum. Non est minoris actualitatis, potestatis, & nobilitatis bonitas infinita, quàm finita; sed hæc est ratio ob quam bonum finitum producat de se, & naturaliter bonum finitum; ergo etiam illa, quam Deus habet, erit ratio producendi naturaliter, & ex se bonum infinitum; sed hoc non potest esse, nisi Deus; ergo Deus naturaliter producit alium Deum, non distinctum in natura, cum sit impossibile; ergo in Per-